

SEMINARI INTERNACIONAL

FILOSOFIA DEL MAL I MEMÒRIA

(GENER-ABRIL DE 2010)

Organització:

**Observatori del Sistema Penal i els Drets Humans
Màster oficial en Criminologia i Sociologia Juridicopenal**

Universitat de Barcelona

PRESENTACIÓ

Com va assenyalar Walter Benjamin, hi ha qui identifica la història amb allò que s'ha esdevingut, com una suma de fets, òbviament contats per qui ho ha pogut fer. Però hi ha una altra manera d'acostar-se al passat, i aquesta és pròpia de la memòria. *Història i memòria*, ambdues s'ocupen del passat, però la diferència pot ser (i ha de ser) radical: la mirada ha d'ampliar-se no solament a allò que ha succeït, sinó també a allò que no va acabar passant perquè va ser derrotat, aniquilat, menyspreat, enfonsat; allò que, en definitiva, va ser malaguanyat. Per als qui se situen en la primera mirada —que Benjamin anomenarà «historicistes»—, els vençuts a tot estirar representen el botí, o el dany col·lateral, o el preu que cal pagar pel triomf dels vencedors. Per als segons, la qüestió va molt més allà i no es redueix tan sols al record dels altres: implica una tasca reconstructora i activa. Benjamin, en efecte, proposa una lectura de la història que troba en la Memòria l'element de constitució, és a dir, una nova epistemologia: mirar la història des del prisma dels vençuts. Llavors, segurament, la història s'escriuria d'una altra manera, tindria un altre llibret, hi actuarien altres protagonistes, s'hi descriurien altres projectes, es narrarien altres somnis i, en definitiva, es posaria de manifest que «hi va haver un altre rumb». I això pot ser útil, també, per contemplar el present?

El Seminari proposat pretén treballar amb les aportacions dels autors d'una època en la qual van confluïr mirades crítiques i esdeveniments decisius per a la història de la humanitat (bàsicament, l'Escola de Frankfurt i la Shoa), com ara M. Horkheimer, T. Adorn, H. Arendt i W. Benjamin, entre d'altres. La categoria del *mal*, el debat entre la seva naturalesa radical o banal, la reinterpretació de la *història* i l'ocupació de la *memòria*, constitueixen alguns dels eixos clau sobre els quals pretén discórrer el treball de lectura i discussió que es proposa. Comprendre la seva significació històrica però també la seva vigència actual, és un altre desafiament que planteja el Seminari.

Per fer-ho es programen unes sessions amb interrogants oberts, perquè els professors convidats com a ponents i els assistents al seminari puguin reflexionar entorn d'aquests i de tots els que en puguin derivar. Es pretén treballar amb la lectura (prèvia) d'uns textos que els ponents suggeriran amb l'anticipació adequada.

ESTRUCTURA

SESSIÓ 1. A càrrec del Prof. ROBERTO BERGALLI

(Universitat de Barcelona)

Dijous 11 de febrer, 18.15-21 h

- Memòria: els seus conceptes i aplicacions. Memòria europea i memòria en altres àmbits (Amèrica Llatina, antiga URSS, Orient Mitjà, etc.).
- Passat que canvia i passat que no canvia. Memòria i identitat col·lectiva.
- Memòria i oblit: la contradicció permanent. El cas espanyol: no hi pot haver «memòria històrica».

SESSIÓ 2. A càrrec del Prof. SEBASTIAN SCHEERER

(Universitat d'Hamburg, Alemanya)

Dijous **11 de març**, 18.30-21 h

- Filosofia i criminologia del mal: fonaments teòrics i exemples concrets.
- Política de la memòria a Alemanya.
- La qüestió criminal des del punt de vista d'una criminologia àcrata.

SESSIÓ 3. A càrrec del Prof. REYES MATE

(CSIC, Madrid)

Dijous **8 d'abril**, 18.15-21 h

- Quina va ser la relació de Benjamin amb l'Escola de Frankfurt?

- Què va representar la primera Escola de Frankfurt per a la teoria crítica de la societat? Va dibuixar la «literatura frankfurtiana» una nova epistemologia? Quins canvis teoricopràctics va comportar el seu exili als Estats Units?
- Quina és la seva interpretació de les tesis VII, VIII, IX i XVII sobre el concepte d'*història* de Benjamin?
- Comparteix la lectura que fa Michael Löwy d'aquestes tesis en el seu llibre *Walter Benjamin. Aviso de incendio* (2003)?

SESSIÓ 4 A càrrec del Prof. LUIGI FERRAJOLI

(Università degli Studi di Roma III, Itàlia)

Dijous **29 d'abril**, 18.15-21 h

- Naixement del garantisme des d'un punt de vista pràctic. Resistència partisana i Constitució de 1947; ús alternatiu del dret.
- Quin efecte ha tingut el desenvolupament del garantisme sobre l'existència estructural de l'excepcionalisme?
- Què caldria revisar avui sobre la teva teoria del garantisme? Què seria necessari reforçar teòricament per plasmar-lo en la praxi social?

Lloc: seminari 13 de la Facultat de Dret. Universitat de Barcelona

Av. Diagonal, 684. Barcelona

Per confirmar l'assistència cal enviar, abans del 7 de febrer, un missatge electrònic a aleforero@ub.edu i indicar-hi el nom i els cognoms i també una adreça electrònica de contacte.

Es lliuraran certificats d'assistència.

Contacte: aleforero@ub.edu